

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 12222/2025
25.09.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Стана Ђекић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Стеван Пајић, адвокат из ..., ради поверавања и издржавања детета, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 230/25 од 14.05.2025. године, у седници одржаној 25.09.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж2 230/25 од 14.05.2025. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ваљеву П2 242/24 од 14.01.2025. године, која је исправљена решењима П2 242/24 од 21.03.2025. године и од 03.07.2025. године, ставом првим изреке, заједничко дете странака мал. ВВ, рођен ... године на ..., поверен је туженом оцу да самостално врши родитељско право, што је тужилца дужна признати и трпети. Ставом другим изреке, одређен је начин одржавања личних односа мал. детета и тужиле на начин ближе одређен у овом ставу изреке. Ставом трећим изреке, тужилца је обавезана да на име свог доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа месечни износ по 20.000,00 динара од 15.08.2023. године, као дана подношења противтужбе па убудуће, док по закону траје обавеза, а све на руке законском заступнику мал. детета туженом ББ, с тим што ће заостале рате платити у једнократном износу, а редовне месечне рате ће плаћати најкасније до 15-ог у месецу. Ставом четвртим изреке, одлучено је да свака страна сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж2 230/25 од 14.05.2025. године, одбијена је жалба тужиле и потврђена пресуда Основног суда у Ваљеву П2 242/24 од 14.01.2025. године, исправљена решењем истог суда П2 242/24 од 21.03.2025. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилца је благовремено изјавила ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11... 18/20 и 10/23 – други закон), па је нашао да ревизија тужиље није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом нема пропуста у примени одредаба ЗПП, при чему другостепена пресуда садржи оцену свих жалбених навода који су од одлучног значаја.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила и тужени су закључили брак 28.09.2019. године у Ваљево, који је правноснажно разведен пресудом Основног суда у Ваљево П2 70/22 од 27.02.2024. године, да из брака имају заједничко малолетно дете, сина ВВ, рођеног године на По повратку са ... живели су у ..., у спратном делу куће родитеља туженог који су живели у приземљу, а са којима тужила није била у добрим односима. Фактичка брачна заједница странака престала је почетком марта 2022. године, када је тужила напустила кућу у којој су заједно живели и са собом повела малолетно дете. Након тога тужени је уредно виђао дете које је проводило пола времена код оца, а пола код мајке. Током овог поступка донета је привремена мера, којом је забрањено тужили да прелази државну границу заједно са мал. дететом.

Из налаза и мишљења Центар за социјални рад „Колубара“ Ваљево, утврђено је да је тужила рођена на ..., има оца, мајку и ћерку стару ... година (из ванбрачне заједнице) која живи са њеним родитељима на Тужила има стално запослење и месечна примања су јој око 1.200 долара, у међувремену је добила и српско држављанство. Живи у изнајмљеном стану, кући са двориштем које није ограђено. Тужени има месечна примања између 80.000,00 - 100.000,00 динара које остварује од ... која представља породични посао. Има стан у власништву у центру града који издаје у закуп, викендицу на ..., те је стамбено и материјално породица обезбеђена. Малолетни ВВ има двојно држављанство, ... и српско. Добро говори српски језик, научио је пар речи на енглеском од мајке са којом се споразумева показујући јој руком шта жели од ње. Од рођења живи у породичном домаћинству са оцем и његовим родитељима, у кући која има све услове за живот и која је адекватно опремљена. Емоционално је везан за оба родитеља, као и за бабу и деду по оцу. Центар је дао извештај у погледу подобности родитеља за вршење родитељског права, налазећи да су оба родитеља мотивисана да врше родитељско право, да су основни проблеми у функционисању брачне заједнице странака биле културолошке разлике, које су за последицу имале различит поглед на начин решавања свакодневних животних проблема, као и неусаглашене васпитне ставове. Мишљење органа старатељства је да се мал. ВВ повери оцу на самостално вршење родитељског права иако су оба родитеља за то подобра, с обзиром на чињеницу да је приликом теренске посете утврђено да је дете јако везано за оца, да је говорило да га отац купа, успављује, да се са њим игра, да воли да иде у посету код мајке, као и да је дете емотивно упућено на бабу и деду по оцу. Предложен је широк модел виђања детета и мајке. У допуни свог налаза и мишљења орган старатељства је објаснио због чега даје одређену предност за самостално вршење родитељског права оцу, наводећи да отац поседује капацитете за задовољење развојних потреба малолетног детета и то: егзистенцијалних, васпитних, емоционалних и др, посебно што је од самог рођења малолетног детета био укључен у процес задовољавања тих потреба, што чини и даље уз помоћ својих родитеља. Установљена је и већа приврженост малолетног детета оцу, уз чињеницу да се дете потпуно прилагодило условима у породици са оцем и окружењу у коме од рођења живи,

наводећи и то да би нагла промена услова живота и окружења могла имати последице у виду проблема адаптације. Извршена је и провера навода мајке да је отац уживалац марихуане, прибављен је извештај психијатријске службе Опште болнице Ваљево из ког произлази да се отац није лечио у тој служби. На основу теренске контроле, разговора са странкама и мал. дететом (ближе наведено у нижестепеним одлукама), мишљење органа старатељства је да су оба родитеља мотивисана за самостално вршење родитељског права и поседују родитељске капацитете, да је дете емоционално везано за оба родитеља, али да је у најбољем интересу детета да отац самостално врши родитељско право, јер има бољи и јаснији увид у потребе малолетног детета, спреман је да прихвати сугестије и да потражи помоћ када наиђе на проблем, као и на сарадњу са мајком, како емоционални и психосоцијални развој детета не би био угрожен. Оценом налаза и мишљења, као и исказа комисије вештака, утврђено је да код родитеља нису уочени знаци заосталости, душевне болести, привремене или трајне душевне поремећености, као и да су обоје мотивисани за самостално вршење родитељског права и поседују родитељске капацитете.

Код овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су туженом доделили самостално вршење родитељског права над заједничким малолетним дететом парничних странака и уредили начин одржавања личних односа малолетног детета и тужиље, а тужиљу обавезали на издржавање.

По оцени Врховног суда одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције о праву детета, прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета, без обзира на то да ли га спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. У смислу одредбе члана 6. став 1. Породичног закона, свако је дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Дужност суда да се у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, руководи најбољим интересом детета прописана је одредбом члана 266. став 1. истог закона.

Породични закон, у одредби члана 67. прописује да је родитељско право изведено из дужности родитеља и постоји само у мери која је потребна за заштиту личности, права и интереса детета. Садржина родитељског права која се састоји од дужности и старања о детету, чувања и подизања, васпитања и образовања, заступања и издржавања детета, као и управљања и располагања његовом имовином, регулисана је одредбом члана 68. – 74. Породичног закона, а суштина свих дужности и права родитеља је добробит и најбољи интерес детета.

Сагласно наведеном, родитељско право је лично право родитеља и врши се искључиво у најбољем интересу детета. Садржину родитељског права обухвата старање о детету, чување и подизање, васпитање и образовање, његово заступање и издржавање, као и управљање располагања имовином детета. Дакле, сва ова права и дужности има родитељ коме је дете поверено, чиме се други родитељ који не живи са дететом не лишава родитељског права. Најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а елементи за процену су, између осталог, узраст и пол детета, жеље и осећања детета обзиром на узраст и

зрелост, потребе детета и то: васпитне, затим потребе становања, исхране, одевања, здравствене бриге и друго, као и способност родитеља да задовољи утврђене потребе. Приликом доношења одлуке о томе ко ће самостално вршити родитељско право у обзир се узима најбољи интерес детета (члан 6. Породичног закона). У конкретном случају, у интересу мал. детета је да животне активности претежно остварује у очевој кући где се осећа сигурно и стабилно и у којој има организован животни простор, устаљене просторне и животне навике. По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно ценили елементе за процену најбољег интереса детета уз поклањање дужне пажње мишљењу мал. ВВ. Наиме, по мишљењу Центра за социјални рад у најбољем интересу мал. детета је да настави животну организацију у домаћинству оца, с обзиром да је више привржен оцу, да се потпуно прилагодио условима у породици са оцем и окружењу у коме од рођења живи, а отац поседује капацитете за задовољење развојних потреба малолетног детета и то егзистенцијалних, васпитних, емоционалних и др, посебно што је од самог рођења малолетног детета био укључен у процес задовољавања тих потреба, а што чини и даље уз помоћ својих родитеља. Један од значајних чинилаца када је реч о поверавању детета једном од родитеља је и то што тужени у поређењу са тужиљом има бољи и јаснији увид у потребе малолетног детета, спреман је да прихвати сугестије и да потражи помоћ када наиђе на проблем, као и на сарадњу са мајком, како емоционални и психосоцијални развој детета не би био угрожен, што ће мал. детету омогућити повољне услове за развој, учење и истраживање, као и одрастање у очевој средини, уз уважавање личности и развојних потреба детета тог узраста, чиме је задовољен најбољи интерес малолетног детета, како то правилно закључују нижестепени судови. Налазима стручних установа и вештака није компромитована родитељска подобност мајке. Међутим, имајући у виду околности конкретног случаја и ризик од штетних последица одвајања од оца, који несумњиво постоји, правилан је закључак другостепеног суда да је у најбољем интересу детета да буде поверено оцу. Овим се не доводи у питање приврженост мајке детету, већ је одлука о поверавању заснована на околностима конкретног случаја и најбољем интересу детета.

По оцени Врховног суда, правилно су нижестепени судови утврдили да је модел који је предложен од стране Центра за социјални рад у најбољем интересу детета јер одговара тренутним приликама на страни учесника у овом породичном односу. Усвојени модел ће омогућити развијање блиског и емотивног односа мајке и сина, несумњиво потребног за правилан психофизички развој детета, с обзиром на то да ће се виђање одвијати и у домаћинству тужиље.

Такође, нижестепени судови су одлуку о висини тужиљиног доприноса за издржавање малолетног детета образложили довољним и јасним разлозима, које прихвата и Врховни суд. И по оцени овог суда досуђеним износом неће бити угрожена егзистенција тужиље, а малолетном детету, повериоцу издржавања, уз допринос оца која самостално врши родитељско право, биће доступна средства у оном обиму који задовољавају потребе малолетног детета. Тврдња тужиље да су се измениле прилике будући да је са њом почела да живи њена ћерка из првог брака, да је подстанар и да сама издржава себе и ћерку, чиме заправо указује да ће јој бити угрожена егзистенција, не може се прихватити. Досуђена висина издржавања малолетном детету која представља обавезу тужиље, као мајке, у складу је са интересима и потребама детета и свим околностима постојећим у време пресуђења. Таква одлука подложна је променама у случају измењених околности, у складу са одредбом члана 164.

Породичног закона. Стога су неосновани ревизијски наводи тужиље да је погрешно примењено материјално право.

Без утицаја на другачију одлуку су наводи ревизије тужиље да је тужени уживалац опојне дроге, с обзиром на чињеницу да доказе за наведене тврдње тужиља није пружила у поступку пред првостепеним судом, а ни у поступку по жалби под условом из члана 372. ЗПП, него тек у прилогу ревизије, а достављање нових доказа у ревизионом поступку није дозвољено у смислу одредбе члана 419. у вези члана 372. ЗПП.

На основу изнетог, применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, Врховни суд је одлучио као изреци.

**Председник већа-судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић